

SELETUSKIRI

Maaeluministri määruse „Ohustatud tõugu looma pidamise toetus” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 67 lõike 2 alusel.

1. jaanuaril 2014 algas uus Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) eelarveperiood 2014–2020, mille raames on Eestil *EL*-i liikmesriigina võimalik saada osa *EL*-i maaelu arengu toetuste eelarvest. Maaelu arengu toetuste, mis on üheks *EL*-i ühise põllumajanduspoliitika kahest nn. sambast, andmist reguleerib perioodil 2014–2020 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (*EL*) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548). Selle artikli 6 kohaselt tuleb liikmesriikidel *EL*-i maaelu arengu toetuste saamiseks koostada maaelu arengu programm, milleks Eesti puhul on „Eesti maaelu arengukava 2014–2020“ (edaspidi *arengukava*), mis on kiidetud heaks Euroopa Komisjoni otsusega.

Käesolev määrus on vajalik arengukava meetme 10 tegevuse liigi „Ohustatud tõugu looma pidamise toetus” rakendamiseks. Ohustatud tõugu looma pidamise toetuse, nagu ka teiste põllumajanduslike keskkonnatoetuste õiguslik alus on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (*EL*) nr 1305/2013 artikkel 28, mille lõike 2 kohaselt on võimalik anda toetust põllumajandustootjatele ja teistele maavaldajatele, hüvitades nende kantavad lisakulud ja/või saamatajäänud tulu, mis on tingitud nende poolt vabatahtlikult võetud keskkonna- ja kliimakoostustest põllumajandusmaal. Kohustused tõugude kaupa võetakse viie aasta pikkuseks ajavahemikuks. Toetust antakse aasta kaupa ning toetussummadega hüvitatakse toetusesaajatele võetud kohustustest tingitud lisakulud ning saamata jäänud tulu tervikuna või osaliselt.

Ohustatud tõugu looma pidamise toetuse eesmärgiks on tagada kultuuripärandi ja geneetilise mitmekesisuse seisukohast oluliste ja ohustatuks loetud kohalike tõugude säilitamine. Ohustatud tõugu looma pidamise toetusel on oma roll ka arengukava üldisemate eesmärkide saavutamisel: toetus panustab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (*EL*) nr 1305/2013 artikli 5 punktis 4 nimetatud sihtvaldkonda 4A – elurikkuse ennistamine, säilitamine ja parandamine, sealhulgas Natura 2000 aladel ja looduslikust või muust eripärast tingitud piirangutega aladel, ning suure loodusliku väärtusega põllumajanduse ja Euroopa maastike seisundi ennistamine, säilitamine ja parandamine.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Põllumajandusministeeriumi maaelu arengu osakonna põllumajanduskeskkonna büroo peaspetsialist Merje Põlma (tel 625 6575, merje.polma@agri.ee) koostöös Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Ameti (edaspidi *PRIA*) ja Veterinaar- ja Toiduameti (edaspidi *VTA*) spetsialistidega. Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Elis-Ketter Heinaru (tel 625 6280, elis-ketter.heinaru@agri.ee). Keeleliselt toimetas eelnõu õigusosakonna peaspetsialist Leeni Kohal (tel 625 6165, leeni.kohal@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) koosneb 15 paragrahvist.

Eelnõu §-ga 1 sätestatakse määruse reguleerimisala, milleks on arengukava meetme 10 „Põllumajanduse keskkonna- ja kliimameede“ tegevuse liigi „Ohustatud tõugu looma pidamise toetus“ raames antava toetuse (edaspidi *toetus*) andmise tingimused ning kord. Need hõlmavad sätteid toetatavate tegevuste, toetuse ühikumäära, taotleja ja toetusõigusliku looma nõuete,

nõuetele vastavuse, taotlusele esitatavate nõuete ja taotluse esitamise tähtaja, taotleja, taotluse ja toetatava tegevuse kontrollimise, toetuse vähendamise, taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise, põllumajandusliku majapidamise üleandmise, kohustuse ja kohustusealuse looma asendamise ja toetuse maksmise kohta.

Eelnõu § 2 kohaselt toetatakse ohustatud tõugu looma pidamist viie aasta pikkuse ajavahemiku jooksul, mis kokku moodustavad kohustuseperioodi. Lisatingimuste täitmise eest on võimalik saada täiendavalt lisatoetust. Täiendavate lisatingimuste täitmine ei ole kohustuslik kogu viieaastase kohustuseperioodi jooksul, taotleja saab valida, millisel kohustuseaastal ta lisatingimusi täidab ja lisatoetust taotleb. Kohustuseaastaks on kohustuseperioodi sisse jääv kalendriaasta. Täiendavat lisatoetust makstakse ainult toetusõigusliku looma kohta ning seda on võimalik taotleda üksnes juhul, kui taotletakse kohustuseperioodi jooksul toetust maakarja veise pidamise eest.

Toetatavate eesti tõugu vuttide arv määratakse söötmispäevade alusel, mis leitakse toetusõiguslike vuttide karja tuleku ja karjast lahkumise andmete põhjal. Vuti karja tuleku päev loetakse söötmispäevade hulka, kuid karjast lahkumise päeva söötmispäevade hulka ei arvestata. Keskmise toetusõiguslike vuttide arvu leidmiseks kalendrikuus tuleb kõigi karjas olnud toetusõiguslike vuttide söötmispäevad summeerida ja see arv jagada kuus olevate päevade arvuga. Keskmise toetusõiguslike vuttide arv aastapikkusel perioodil leitakse summeeritud söötmispäevade arvu jagamisel aastas olevate päevade arvuga 365 või liigaastal 366. Toetust saab taotleda keskmisele toetusõiguslike vuttide arvule, mida on peetud taotlemisele eelnenud aasta 1. maist kuni taotlemise aasta 30. aprillini. Toetust võib taotleda ka väiksemale vuttide arvule. Vuttide arv arvestatakse ümardatuna lähima täisarvuni.

Eelnõu §-ga 3 sätestatakse toetuse ühikumäär. Lõikes 1 on toodud ühikumäärad erinevate loomatõugude kaupa, lõikes 2 lisatoetuse ühikumäärad. Täpsem info selle kohta, millised kaasnevad kulud ja saamata jäänud tulud on iga tõu toetuse ühikumäära väljatöötamisel arvesse võetud ning millistele andmeallikatele on tuginetud, on esitatud arengukava peatükis 8.2.8.3.6.10. Toetusega kompenseeritakse osaliselt või täielikult kohustuse täitmisega kaasnevad täiendavad kulud või saamatajäänud tulu. Eesti hobuse, tori universaalsuuna ja vanatori suuna hobuse aastane sööda, värkimise ja rautamise kulu on 252,04 €, millest toetusega hüvitatakse 200 € looma kohta aastas. Eesti raskeveohobuse aastane sööda, värkimise ja rautamise kulu on 261,79 €, millest toetusega hüvitatakse 260 € looma kohta aastas. Eesti maatõugu veise piima müügist saamatajäänud tulu võrreldes teiste veisetõugudega on 1132,38 € aastas, toetusega hüvitatakse sellest 315 € aastas, puhtatõulise järglase puhul hüvitatakse lisaks 100 € aastas, jõudluskontrolli tegemise korral hüvitatakse lisaks 100 € aastas, pulli pidamisel hüvitatakse lisaks 100 € aastas. Vuti söötmiskulud aastas on 4,82 €, millest hüvitatakse 4 €. Lõike 3 kohaselt vähendab PRIA juhul, kui kõigi nõuetele vastavate taotluste rahastamise summa enne vähendamisi ületab tegevuse liigile eelarveaastaks määratud summat, toetuse ühikumäärasid võrdeliselt ulatuses, mis on vajalik kõigi nõuetele vastavate taotluste rahuldamiseks maksimaalsel võimalikul määral. Õiguslik alus selleks tuleb Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 79 lõikest 3. Toetuse olemusest tulenevalt ei ole selle toetuse puhul kõigi nõuetekohaste taotluste täies mahus rahuldamiseks eelarve mittejätkumise korral tavapäraste eelistuskriteeriumite rakendamine põhjendatud, mistõttu on üheks alternatiiviks loomapõhise ühikumäära vähendamise mehhanism (kõik nõuetele vastavad taotlejad saavad toetust, ent vähendatud ühikumääraga). Kui taotleja ei ole toetuse ühikumäära vähendamisega nõus, on tal õigus määratavast toetusest loobuda.

Eelnõu §-ga 4 sätestatakse nõuded taotlejale. Lõikega 1 sätestatakse nende isikute ring, kes võivad toetust taotleda. Lõikes 2 nimetatakse loomatõud, mille kohta võib toetust taotleda ning sätestatakse minimaalne kohustuse suurus. Eelnõu kohaselt võib loomade arv, kelle kohta toetust taotletakse, kohustuseperioodi jooksul aastati varieeruda, kuid ei tohi olla väiksem minimaalsest kohustuse suuruselt. Säte tagab, et taotleja tegeleb vähemalt viie aasta jooksul

ohustatud tõugu looma pidamisega, kuid võimaldab taotlejal oma loomapidamist seejuures paindlikult korraldada. Iga tõu puhul algab eraldi viieaastane kohustus, st kui tõu kohta võetakse kohustus, peab viis järjestikust kalendriaastat pidama vähemalt ühte sellist tõugu looma. Vuttide puhul on minimaalse kohustuse suurusks 350 vutti, mis on minimaalne lindude arv Eesti Linnukasvatajate Seltsi eeskirjade kohase vuttide jõudluskontrolli tegemiseks. Seega peab eesti vuttide pidamise viieaastase kohustuse võtnud taotleja pidama igal kohustuseaastal aasta keskmiselt vähemalt 350 eesti vutti. Vuttide arv arvestatakse täisarvuna, ümardamine toimub lähima täisarvuni.

Lõikes 4 nimetatakse vääramatu jõu juhtumid ja erandlikud asjaolud, mille korral taotlusel märgitud loomade arvu vähenemist ei loeta rikkumiseks. Kohustuse saab vääramatu jõu või erandliku asjaolu esinemise ajaks peatada.

Lõike 4 punktide 2 ja 3 kohaselt võib PRIA toetuse vähendamise otsustamisel lisaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 2 lõikes 2 nimetatule käsitleda erandliku asjaoluna ka seda, kui loom on läinud kaduma ning taotlejal on selle tõendamiseks Politsei- ja Piirivalveametile esitatud avalduse ärakiri või kui loom on veterinaarsetel näidustustel hukatud ning taotlejal selle tõendamiseks veterinaararsti kirjalik kinnitus. See tähendab, et kui kontrolli käigus kindlaks tehtud nõuetele vastavate loomade tegelik arv erineb toetuse taotlusel märgitud arvust ning PRIA on kindlaks teinud, et nimetatud mittevastavus on tingitud eelnimetatud vääramatu jõu juhtumitest või erandlikest asjaoludest, ei rakendata kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 77 lõike 2 punktiga a toetuse vähendamisel komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 640/2014 artiklis 31 toodud halduskaristuslikke vähendusi, vaid üksnes sama määruse artiklit 30. Lõigetes 5 ja 6 tuuakse ära, kuidas peab taotleja vääramatu jõu juhtumitest ja erandlikest asjaoludest ning taotleja tahtest sõltumatutest asjaoludest teavitama.

Lõike 7 kohaselt on toetuse saamise tingimuseks taotleja majapidamises eesti vuttide suhtes jõudluskontrolli tegemine kohustuseperioodi jooksul ning kohustuse võtmise aastale eelnenud aastal. Eesti vuttide jõudluskontrolli tegemiseks on tegevusluba Eesti Linnukasvatajate Seltsil, kes korraldab eesti vuttide munajõudluse kontrolli läbiviimist "Eesti vuttide jõudluskontrolli eeskiri" kohaselt. Eesti vuti kui tõu säilitamine toimub läbi jõudluskontrolli abil tehtava aretustegevuse. Vuttide munajõudluse kontrolli eesmärgiks on saada infot lindude toodangunäitajate kohta, mis on vajalik produktiivsusomaduste säilitamiseks ja parandamiseks tehtavaks aretustööks.

Kuna toetuse määramisel on vajalik kindlaks teha majapidamises peetavate toetusõiguslike vuttide arv, siis on taolise arvestuse pidamine lõike 7 kohaselt üheks toetuse saamise tingimuseks. Lisaks tuleb säilitada andmed jõudluskontrolli tegemise kohta. Arvestust võib pidada jõudluskontrollialuste vuttide käibeledel, kus lisaks vuttide arvule kajastatakse ka andmed munemise kohta.

Lõike 9 kohaselt ei saa taotlejal olla üheaegselt arengukava ja „Eesti maaelu arengukava 2007–2013” ohustatud tõugu looma pidamise kohustust mistahes tõu kohta. Säte on vajalik toetusmeetme administreerimise lihtsustamiseks.

Eelnõu §-ga 5 sätestatakse täpsemad nõuded toetusõigusliku looma kohta. Eesti tõugu, eesti raskeveotõugu ja tori tõu universaalsuuna hobuste ning maatõugu veise puhul on nõuded toetusõigusliku looma kohta samad, mis „Eesti maaelu arengukava 2007–2013” ohustatud tõugu looma pidamise toetusmeetme puhul. Täiendavalt toetatakse tori tõu vana-tori suuna hobuse ja eesti tõugu vuttide pidamist. Kõik toetatavad tõud on kantud põllumajandusministri 8. detsembri 2005. a määruse nr 118 „Põllumajandusloomade ohustatud tõugude loetelu“ kohaselt ohustatud tõugude loetellu. Toetusõigusliku looma puhul tuleb järgida mh üldisi loomade identifitseerimise, registreerimise ja arvestuse pidamise nõudeid, mis on sätestatud loomatauditõrje seaduses, Vabariigi Valitsuse 26. juuni 2014. a määruses nr 103 „Põllumajandusloomade register“ ja põllumajandusministri 21. detsembri 2009. a määruses nr 128 „Identifitseerimisele kuuluvate põllumajandusloomade liikide loetelu, põllumajandusloomade identifitseerimise ning nende kohta andmete registreerimise viisid ja kord, registreerimistunnistuse väljastamise kord ja veisepassi vorm ning põllumajandusloomade arvestuse pidamise kord“. Toetusõiguslik loom peab olema nõuetekohaselt identifitseeritud,

põllumajandusloomade registris registreeritud, veiste kohta peab olema veise pass, hobuste kohta peab olema pass või põlvnemistunnistus, loomapidaja peab looma kohta nõuetekohast arvestust, loomapidajal on olemas loomade kohta käivad ostu- ja müügiarved, tapasertifikaadid, veterinaartõendid, liikumisdokumendid.

Eelnõu kohaselt toetatakse selliste eesti tõugu vuttide kasvatamist, kes on tõendatud päritoluga puhtatõulised vutid ning on individuaalse jõudluskontrolli all või keda peetakse sugulindudena ja kes on ühtlasi rühmaviisilise jõudluskontrolli all. Eesti tõugu vuttide päritolu tõendamiseks peavad taotleja vutid pärinema Eesti Linnukasvatajate Seltsis registreeritud eesti tõugu vuttide aretus- ja säilituskarjast. 2014-2015. aastal oli selliseks karjaks Järveotsa OÜ vutifarmis peetav ning E. Treieri farmis peetav eesti vuttide aretus- ja säilituskari. Väljaspool Eesti Linnukasvatajate Seltsi registreeritud säilitus- ja aretusfarme on eesti vuti põlvnemise aluseks Eesti Linnukasvatajate Seltsi väljastatud tõutunnistused. Sugulindudeks loetakse munemiseas emas- ja isaslinde, keda peetakse koos ning kellelt on võimalik saada haudemune järglaspõlvkonna saamiseks. Eelnõu kohaselt loetakse toetusõiguslikuks vaid need suguvutid, kellele tehakse rühmaviisilist jõudluskontrolli. Jõudluskontrolli tegemisel tuleb pidada igapäevast arvestust jõudluskontrollialuste lindude munetud munade arvu kohta vastavalt Eesti Linnukasvatajate Seltsi koostatud jõudluskontrolli eeskirjale.

Lisatoetust on võimalik saada eesti maatõugu lehma kohta, kes on jõudluskontrollis osalenud kogu kohustuseaasta. Piimaveiste jõudluskontrolliks omab tegevusluba Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS. Lisatoetust on võimalik saada ka eesti maatõugu lehma kohta, kes on taotlemisele eelnenud aastal andnud puhtatõulise järglase või puhtatõulised järglased. Sõltumata järglaste arvust, on lisatoetuse suuruseks 100 eurot eesti maatõugu lehma kohta aastas. Samuti on võimalik lisatoetust saada eesti maatõugu pulli kohta, kui taotleja peab kohustuseaastal toetusõiguslikku eesti maatõugu pulli.

Lõikes 4 sätestatakse nõuded rendilepingu kohta. Reguleerimine tagab, et loom antakse rendile vähemalt viieks aastaks so kogu kohustuseperioodi ajaks.

Eelnõu §-ga 6 sätestatakse nõuetele vastavuse järgimine. Nõuetele vastavust tuleb järgida kogu kalendriaasta vältel igal kohustuseaastal. Toetuse taotlemise esimesel aastal kehtib nõuete järgimise kohustus juba alates kalendriaasta algusest.

Nõuetele vastavus on süsteem, millega Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika teatud pindalapõhiste ja loomatoetuste täies mahus saamine on seotud keskkonna, maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise, rahvatervise, loomatervise, taimetervise ja loomade heaolu vallas kehtestatud nõuete järgimisega. Nõuetele vastavuse süsteemiga välistatakse juhud, kus põllumajandustootja saab elementaarsete nõuete rikkumisel karistada küll valdkonna järelevalveasutuse poolt, kuid saab siiski täies mahus põllumajandustoetusi. Erinevate valdkondade nõudeid on nõuetele vastavuse süsteemi kaasatud järk-järgult alates 2004. aastast.

Toetuse saaja peab täitma kogu majapidamise maal ja põllumajanduslikus tegevuses põllumajandusministri 14. jaanuari 2015. a määruses nr 4 „Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded“ sätestatud nõudeid ning Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 32 lõike 2 kohaselt avaldatud kohustuslike majandamisnõudeid.

Kohustuslikud majandamisnõuded on valik juba kehtivatest erinevatest nõuetest, mille loetelu kinnitatakse iga aasta alguses ning mis on avaldatud nii Põllumajandusministeeriumi, PRIA kui ka teiste kontrolliasutuste kodulehtedel. Kohustuslikud majandamisnõuded sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013, ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 549–607) artikli 93 ja lisa II alusel.

Maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuded mulla ja mulla süsinikuvarude kaitse, veekaitse ja maastikule iseloomulike vormide säilitamise ja hooldustööde

minimaalse taseme osas taotleja põllumajandusliku tegevuse või põllumajandusmaa kohta on kehtestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 94 ja lisa II alusel sätestatu kohaselt eelnimetatud põllumajandusministri määrusega.

Eelnõu §-ga 7 reguleeritakse põllumajandusliku majapidamise üleandmist sarnaselt teistele põllumajanduslikele keskkonnatoetustele. Lõike 1 kohaselt kohaldatakse pärast toetuse taotluse esitamist põllumajandusliku majapidamise üleandmise korral komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 809/2014 artiklis 8 sätestatud. Lõike 2 kohaselt on komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 809/2014 artikli 8 lõike 3 punktis a nimetatud ajavahemik 22. maist 1. septembrini, mille jooksul põllumajandusliku majapidamise ülevõtja teavitab põllumajandusliku majapidamise ülevõtmisest PRIA-t, esitades põllumajandusliku majapidamise ülevõtmist tõendavad dokumendid ning teabe, et taotleb toetuse maksmist.

Eelnõu §-dega 8 ja 9 reguleeritakse kohustuse ja kohustusealuse looma asendamist. Paragrahvi 8 kohaselt võib taotleja asendada „Eesti maaelu arengukava 2007–2013“ ohustatud tõugu looma pidamise toetuse kehtiva kohustuse täielikult käesoleva määruse kohase toetuse kohustusega sama loomatõu osas. Nimetatud säte aitab tagada võetud kohustuse sujuva jätkumise.

Paragrahviga 9 reguleeritakse kohustusealuse looma asendamist. Kohustusealuse looma asendamise võimaluse ettenägemine aitab kaasa sellele, et taotletud toetust ei tuleks automaatselt vähendada erinevate karja suurust mõjutavate asjaolude esinemise korral. Loomade asendamisel tuleb järgida komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 640/2014 artikli 30 punkti 2, mille kohaselt võib identifitseeritud loomi ilma toetusõigust kaotamata asendada juhul, kui pädev asutus ei ole toetusesaajale veel teatanud toetuse taotlusega seotud nõueterikkumisest ega kavatsusest teha kohapealset kontrolli.

Eelnõu §-ga 10 reguleeritakse taotluse esitamise kord, sh taotluse esitamise aeg. Taotlus esitatakse pindalatoetustega ühtsel taotlusvormil koos vajalike lisadega. Taotleja peab eraldi vormil märkima, milliste loomade kohta toetust taotletakse. Kui andmed põllumajandusmaa kohta, mida taotlejal on õigus kasutada, ei ole kantud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse, esitab taotleja katastrikaardi või muu kaardimaterjali, millel on märgitud põldude numbrid, piirid ja katastritunnused. Taotleja esitab toetuse saamiseks taotluse ja muud nõutud dokumendid igal kohustuseaastal. Kui toetust taotletakse looma kohta, kes on võetud rendile, esitab taotleja rendilepingu ära kirja VTA-le, et kontrolliasutus saaks veenduda nõuetekohase rendilepingu sõlmimises.

Eelnõu §-ga 11 reguleeritakse taotleja, taotluse ja nõuete kontrollimine, nimetatakse kontrolliasutused ning esitatakse asjakohased viited kontrollimise aluste kohta. Lõike 1 kohaselt teevad toetuse nõuetekohaseid kontrole nii VTA kui PRIA. Lõike 2 kohaselt teevad nõuetele vastavuse nõuete osas kontrole oma pädevuse piires PRIA, Põllumajandusamet, Keskkonnainspeksioon ja VTA.

Lõikes 3 sätestatakse taotlejale täiendavad kohustused loomade hoidmise kohta kohapealse kontrolli ajal, et hõlbustada loomade identifitseerimise nõuete kontrolli.

Eelnõu §-ga 12 reguleeritakse taotletud toetuse vähendamist. Toetuse vähendamine on võimalik ainult selliste taotleja, taotluse, loomade või toetatava tegevuse kohta kehtestatud nõuete rikkumise korral, mis ei ole toetusõiguslikkuse nõuded (v.a teatud juhtudel loomade arv). PRIA otsustab toetuse vähendamise Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1306/2013, komisjoni delegeeritud määruses (EL) nr 640/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas, otsetoetuste, maaelu arengu toetuse ja nõuetele vastavuse süsteemiga seoses kohaldatavatest maksetest keeldumise ja nende tühistamise tingimuste osas ning kõnealuste toetuste ja süsteemiga seotud halduskaristuste osas (ELT L 181, 20.06.2014, lk 48–73) ning komisjoni rakendusmääruses (EL) nr 809/2014, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 rakenduseeskirjad seoses ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi, maaelu arengu meetmete ja nõuetele vastavusega (ELT L 227, 31.07.2014, lk 69–124) sätestatud alustel

ja korras. Toetuse vähendamine võib olla põhjustatud erinevat tüüpi nõuetele mittevastavusest: nt. kontrolli käigus kindlaks tehtud nõuetele vastavate loomade tegelik arv erineb toetuse taotlusel märgitud arvust, taotleja on rikkunud nõuetele vastavuse nõudeid, taotleja esitab taotluse pärast tähtpäeva. Erinevat liiki nõuetele mittevastavuste korral tuleb PRIA1 kohaldada erinevaid komisjoni delegeeritud määruse (EL) 640/2014 ja/või komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 809/2014 sätteid. Nõuetele vastavuse nõuete rikkumise korral tuleb toetuse vähendamisel arvestada rikkumise korduvust, ulatust, raskusastet ja püsivust. Nimetatud mõisteid on selgitatud komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 640/2014 artikli 38 lõigetes 1–4.

Eelnõu §-ga 13 reguleeritakse taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine. Arvestades kontrollide tulemusi ja võimalikku toetuse ühikumäära vähendamist, teeb PRIA taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse kohustuseaastale järgneva aasta 10. veebruariks. PRIA teeb taotluse rahuldamata jätmise otsuse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1306/2013, komisjoni delegeeritud määruses (EL) nr 640/2014 ning Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduses sätestatud alustel.

Eelnõu §-ga 14 sätestatakse toetuse maksmise kord sarnaselt teistele põllumajanduslikele keskkonnatoetustele. PRIA teeb selle kohaselt toetuse maksmise otsuse sellise aja jooksul, et toetusraha oleks võimalik kanda toetuse saaja arvelduskontole kohustuseaastale järgneva aasta 30. juuniks.

Eelnõu §-ga 15 sätestatakse, et 2015. aastal on § 10 lõikes 1 sätestatud ajavahemik 7. maist kuni 25. maini. Taotluste vastuvõtmise aja muudatus 2015. aastal on seotud sellega, et potentsiaalsetel taotlejatel oleks võimalik tutvuda toetuse saamise tingimustega pärast käesoleva määruse jõustumist ja enne toetustaotluste vastuvõttu. Samuti toimuvad aprilli lõpus ja mai alguses infopäevad põllumajandustootjatele, mida korraldavad põllumajanduskonsulendid. Taotluste vastuvõtmise alguskuupäeva edasilükkamisest tulenevalt lükkub 2015. aastal edasi ka põllumajandusliku majapidamise üleandmisest teatamise kuupäeva ehk komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 809/2014 artikli 8 lõike 3 punktis a nimetatud ajavahemiku alguskuupäev. 2015. aastal algab see 26. mail ehk üks päev pärast taotluste vastuvõtmise tähtaja möödumist.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas, otsetoetuste, maaelu arengu toetuse ja nõuetele vastavuse süsteemiga seoses kohaldatavatest maksetest keeldumise ja nende tühistamise tingimuste osas ning kõnealuste toetuste ja süsteemiga seotud halduskaristuste osas (ELT L 181, 20.06.2014, lk 48–73), komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 640/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1306/2013 ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi osas, otsetoetuste, maaelu arengu toetuse ja nõuetele vastavuse süsteemiga seoses kohaldatavatest maksetest keeldumise ja nende tühistamise tingimuste osas ning kõnealuste toetuste ja süsteemiga seotud halduskaristuste osas (ELT L 181, 20.06.2014, lk 48–73), komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 807/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja kehtestatakse üleminekusätteid (ELT L 227, 31.07.2014, lk 1–17), komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 808/2014, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 (Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) rakenduseeskirjad (ELT L 227, 31.07.2014, lk 18–68) ja komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 809/2014, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 rakenduseeskirjad seoses ühtse haldus- ja

kontrollisüsteemi, maaelu arengu meetmete ja nõuetele vastavusega (ELT L 227, 31.07.2014, lk 69–124).

4. Määruse mõjud

Arengukava alusel ja korras antavate toetuste (sh ohustatud tõugu looma pidamise toetuse) eeldatavat mõju on käsitletud arengukava eelhindamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise raames.

Tulenevalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469) artikli 55 lõikest 1 on eelhindamine programmiperioodi 2014–2020 ettevalmistamise kohustuslik osa. Eelhindamise viis läbi konsortsium koosseisus Ernst & Young Baltic AS, OÜ Hendrikson & Ko ja Balti Uuringute Instituut. Arengukava peatükkidele valdkonnaspetsiifilise hinnangu andmiseks kaasati eelhindamisse ka konsortsiumiväliseid eksperte. Eelhindamine toimus koostöös Põllumajandusministeeriumi, uue perioodi ettevalmistamisega seotud töörühmade/komisjonidega ja „Eesti maaelu arengukava 2007–2013“ püsihindajate Eesti Maaülikooli ja Põllumajandusuuringute Keskusega. Eelhindamisega anti sõltumatu hinnang arengukava planeerimise dokumentide vormilisele ja sisulisele kvaliteedile. Eelkõige hinnati arengukava planeerimise asjakohasust riiklike vajaduste ning ELi ja riiklike strateegiliste arengudokumentide kontekstis. Eelhindaja hinnangu kohaselt on ohustatud tõugu looma pidamise toetusmeede üldjoontes kooskõlas arengukava eesmärkidega. Toetus on suunatud õigetele kasusaajatele ning rakenduskeem aitab kasusaajateni jõuda. Toetuse vorm on hinnatud sobivaks ning rahaline maht tegevuste toetuste osas on hinnanguliselt piisav.

Eelhindamisega paralleelselt viidi läbi ka keskkonnamõju strateegiline hindamine (edaspidi *KSH*), mille teostas Hendrikson & Ko OÜ. KSH korraldati samaaegselt arengukava eelnõu koostamisega, analüüsides arengukava elluviimisega kaasnevat keskkonnamõju. KSH aruande kohaselt on toetusel oluline positiivne mõju bioloogilise mitmekesisuse säilitamisel, toetus tagab kultuuripärandi kaitse ja traditsiooniliste maastike säilitamise.

Arengukava eelhindamise aruandega on võimalik tutvuda Põllumajandusministeeriumi veebilehel aadressil <http://www.agri.ee/et/eesmargid-tegevused/eesti-maaelu-arengukava-mak-2014-2020/seire-ja-hindamine/eelhindamine>. Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandega on võimalik tutvuda aadressil <http://www.agri.ee/et/eesmargid-tegevused/eesti-maaelu-arengukava-mak-2014-2020/seire-ja-hindamine/keskkonnamoju>.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Ohustatud tõugu looma pidamise toetust rahastatakse arengukava peatüki 10.3.8 kohaselt 75% ulatuses Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist ning 25% ulatuses Eesti riigi eelarvest. Ohustatud tõugu looma pidamise toetuse kogueelarve on arengukava peatüki 11.4.1.1 kohaselt 7 466 000 eurot.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Toetuse nõuete väljatöötamisse olid kaasatud PRIA, Põllumajandusuuringute Keskus, VTA, Eesti Maakarja Kasvatajate Selts, Eesti Hobusekasvatajate Selts, Vana-Tori Hobuse Ühing, Eesti Linnukasvatajate Selts ja MTÜ Eesti Noortalunikud.

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja Keskkonnaministeeriumile ning informatsiooniks PRIAle ja VTAlle. Eelnõu saadetakse informatsiooniks ka arengukava seirekomisjonile.